

ΑΡΧΑΙΑ

Κλιματική αλλαγή και μετανάστευση

Σύμφωνα με στοιχεία της Διακυβερνητικής Επιτροπής της Σύμβασης για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) του ΟΗΕ, μέχρι το 2050 θα μετακινηθούν εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής περίπου 135 εκατ. άνθρωποι.

Η κλιματική αλλαγή εκτός από την σοβαρή περιβαλλοντική διάσταση έχει πολλαπλές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις, οι οποίες δεν έχουν ακόμη αναλυθεί και εξειδικευτεί επαρκώς, με εξαίρεση ορισμένες μελέτες για τα οικονομικά της κλιματικής αλλαγής με προεξάρχουσα την Έκθεση Stern (2007).

Η μετανάστευση που σχετίζεται με την αλλαγή του κλίματος και εκδηλώνεται με ακραία καιρικά φαινόμενα, φυσικές καταστροφές, ερημοποίηση κ.ά. μπορεί να είναι εσωτερική ή εξωτερική.

Η πρώτη συντελείται συνήθως στο εσωτερικό της χώρας, ενδεχομένως προς συγγενικά ή φιλικά πρόσωπα. Όσο μικρότερη είναι η συντελεσθείσα καταστροφή και όσο περισσότερες οικονομικές δυνατότητες διαθέτει η πληγείσα περιοχή για να ανακάμψει, τόσο συντομότερη είναι η επάνοδος στον πληγέντα τόπο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτού του είδους μετανάστευσης αποτελεί η περίπτωση των πυρκαγιών του 2007 στην Πελοπόννησο, όταν πληγέντες από τις πυρκαγιές μετοίκησαν προσωρινά ή μόνιμα κατευθυνόμενοι προς γειτονικές περιοχές εντός της χώρας. Ανάλογη περίπτωση ήταν αυτή του τυφώνα Κατρίνα στη Νέα Ορλεάνη των ΗΠΑ.

Η εξωτερική μετανάστευση συμβαίνει όταν στις χώρες αποστολής μεταναστών η ζωή γίνεται βαθμιαία δυσκολότερη λόγω καταστροφής της πρωτογενούς οικονομίας (γεωργία, αλιεία, κτηνοτροφία), λόγω φαινομένων ερημοποίησης, αδυναμίας πρόσβασης σε ασφαλές πόσιμο νερό και γενικότερης εκπύχωσης με αποτέλεσμα πολλοί από τους κατοίκους αυτών των περιοχών να επιλέγουν να μεταναστεύσουν σε άλλες χώρες. Λόγω του έμμεσου χαρακτήρα αυτού του τύπου μετανάστευσης δεν υπάρχει κάποιο ειδικό νομικό πλαίσιο που

να διευκολύνει τη νόμιμη εγκατάσταση των ανθρώπων αυτών σε κάποια άλλη χώρα, καθώς δεν υπάρχει νομική θεσμοθέτηση της έννοιας του περιβαλλοντικού μετανάστη.

Ο αριθμός των ανθρώπων που μεταναστεύουν υπό αυτές τις συνθήκες δεν μπορεί εκ των προτέρων να υπολογισθεί με ακρίβεια. Η απάντηση στο πρόβλημα έγκειται στην άρση των αιτιών που οδηγούν τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις εστίες τους, καθώς η γη τους δεν μπορεί να τους συντηρήσει. Για να γίνει αυτό είναι αναγκαίο να υπάρξει μελέτη του φαινομένου της περιβαλλοντικής μετανάστευσης και να

προσδιορισθούν τα ποσοτικά και χαρακτηριστικά, παίρνοντας υπ' όψιν τα νέα δεδομένα και ενδεχόμενες συνέργειες οικονομικο-κοινωνικές που επιδεινώνουν την κατάσταση.

Η ανάπτυξη προγραμμάτων συνεργασίας και

ανταλλαγής τεχνογνωσίας ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες που πλήττονται από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, μπορεί να συμβάλει αν μη τι άλλο στην άμβλυση των μεταναστευτικών πιέσεων αυτού του τύπου. Σ' ότι αφορά στο νομικό σκέλος θα πρέπει να υπάρξει νομική έκφραση της έννοιας του περιβαλλοντικού μετανάστη, ώστε να διευκολύνονται οι οδοί της νόμιμης μετανάστευσης για τους ανθρώπους αυτούς στις χώρες υποδοχής.

Η περιβαλλοντική μετανάστευση είναι ένα θέμα που μας αφορά όλους και αποτελεί ηθική μας υποχρέωση, όχι απλώς να αναδείξουμε το πρόβλημα ή να το αναλύσουμε στα επιμέρους σημεία του, αλλά και να αναπτύξουμε τις δράσεις εκείνες οι οποίες θα επιτρέψουν στις μελλοντικές γενιές να μείνουν στον τόπο καταγωγής τους και να απολαύσουν το περιβάλλον τους με τους ίδιους ή και καλύτερους ακόμη όρους από ότι οι σημερινές γενιές.

Σ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

• Κλιματική αλλαγή και μετανάστευση • Μυοσκελετικές παθήσεις: εργαζόμενοι σε ξενοδοχεία, εστιατόρια, τροφοδοσία • Περιβαλλοντικά νέα

IN THIS ISSUE

• Climate change and immigration • Musculoskeletal diseases in HORECA sector • Environmental news

ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ

εργαζόμενοι σε ξενοδοχεία, εστιατόρια, τροφοδοσία

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση, περίπου 7,8 εκατομμύρια άτομα απασχολούνται στον τομέα των ξενοδοχείων, των εστιατορίων και της τροφοδοσίας (Horeca). Κύρια χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου τομέα είναι το μεγάλο ποσοστό μικρών επιχειρήσεων, οι νέοι εργαζόμενοι, οι γυναίκες και οι μετανάστες που απασχολούνται στον κλάδο. Οι συνθήκες εργασίας είναι δύσκολες και πολύ απαιτητικές (ειδικότερα λόγω της άμεσης επαφής με τους πελάτες), συνεπάγονται υψηλό φυσικό φόρτο εργασίας και έκτακτα και ακανόνιστα ωράρια εργασίας. Συνέπεια αυτών είναι ο σοβαρός κίνδυνος προβλημάτων υγείας που συνδέονται με την εργασία, στα οποία περιλαμβάνονται οι Μυοσκελετικές Παθήσεις (ΜΣΠ).

Οι επίπονες στάσεις του σώματος, οι επαναλαμβανόμενες κινήσεις και ο χειρωνακτικός χειρισμός φορτίων, σε συνδυασμό με δυσμενείς συνθήκες εργασίας αποτελούν κοινά στοιχεία στην πλειοψηφία των τομέων απασχόλησης σε ξενοδοχεία, σε εστιατόρια και στην τροφοδοσία. Οι συγκεκριμένοι παράγοντες, καθώς και πολλοί άλλοι, μπορούν να προσδιορίσουν κατά πόσο ο εργαζόμενος κινδυνεύει να αναπτύξει ΜΣΠ. Καθώς η θεραπεία αυτών των παθήσεων είναι δύσκολη και οι παθήσεις αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά την υγεία του εργαζομένου μακροπρόθεσμα, η πρόληψη κρίνεται ζωτικής σημασίας.

Στατιστικά στοιχεία για τις ΜΣΠ

Το 2000, το 55% περίπου των εργαζομένων στην ΕΕ των 15 κρατών μελών ανέφεραν ότι η εργασία τους απαιτούσε επίπονη ή κουραστική στάση του σώματος, σε σύγκριση με το 45% των εργαζομένων σε όλους τους άλλους τομείς. Το 43% περίπου δήλωσε ότι η εργασία τους απαιτούσε μεταφορά ή μετακίνηση μεγάλων φορτίων (σε σύγκριση με το 36% του συνόλου των εργαζομένων) και το 64% ανέφερε επαναλαμβανόμενες κινήσεις των χεριών ή των βραχιόνων (σε σύγκριση με το 56% στους υπόλοιπους τομείς).

Οι ΜΣΠ είναι διαδεδομένες στον τομέα των ξενοδοχείων, των εστιατορίων και της τροφοδοσίας: το 33% περίπου των εργαζομένων στην ΕΕ των 15 κρατών μελών αναφέρουν ότι πάσχουν από πόνους στη ράχη. Περίπου 20,3% αναφέρουν μυϊκούς πόνους στον αυχένα, περίπου 11,5% στα άνω άκρα και 17,6% στα κάτω άκρα.

Εκτίμηση κινδύνου

Οι εργοδότες έχουν τη νομική δέσμευση να προστατεύουν την υγεία και την ασφάλεια του εργατικού δυναμικού τους. Ο εργοδότης πρέπει να αξιολογεί τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία στον χώρο εργασίας και, στη συνέχεια, όπου αυτό απαιτείται, να βελτιώνει τα πρότυπα που εφαρμόζονται. Η διαδικασία αυτή αποκαλείται εκτίμηση κινδύνου. Μια ορθή εκτί-

μηση κινδύνου πρέπει να καλύπτει όλες τις βασικές λειτουργίες και να αντικατοπτρίζει τον πραγματικό τρόπο εκτέλεσης της εργασίας. Οι εργαζόμενοι πρέπει να συνεργάζονται με τους εργοδότες και τους επόπτες τους για τη διεξαγωγή εκτιμήσεων κινδύνου.

Αναζήτηση κινδύνων

Το πρώτο βήμα είναι η αναγνώριση των πιθανών κινδύνων. Οποιαδήποτε κατάσταση ή κατάσταση που ενέχει κίνδυνο πρόκλησης ατυχήματος αποτελεί κίνδυνο. Στις δραστηριότητες οι οποίες αναγνωρίζονται ότι αποτελούν παράγοντες κινδύνου για την ανάπτυξη ΜΣΠ περιλαμβάνονται οι εξής:

- *χειρισμός βαρέων φορτίων*
- *εργασία που απαιτεί έκταση των χεριών πάνω από το ύψος των ώμων*
- *περπάτημα και ορθοστασία για πολλές ώρες χωρίς διάλειμμα*
- *κάμψη και έκταση του κορμού για το καθάρισμα, το σκούπισμα και το στρώσιμο τραπεζιών και τη μεταφορά προμηθειών σε εστιατόρια*
- *ανύψωση πολλών υπερφορτωμένων δίσκων με πιάτα και ποτήρια.*

Μέρος/εργασία/ άτομο	Επίπονη στάση του σώματος
Μπάρμαν/σερβιτόροι	Υπερέκταση του σώματος πάνω από τα τραπέζια κατά το σερβίρισμα και την προετοιμασία φαγητού, εργασία σε μικρούς χώρους.
Προσωπικό κουζίνας	Σκύψιμο του κεφαλιού κατά το μαγείρεμα του φαγητού, υπερέκταση κατά την προετοιμασία του φαγητού, έκταση του σώματος για πρόσβαση στις προμήθειες, ανεπαρκής σχεδιασμός του χώρου της κουζίνας, μικροί χώροι εργασίας.
Καμαριέρες	Το σώμα περιστρέφεται ή βρίσκεται σε έκταση, όπως για παράδειγμα κατά το σκύψιμο, τέντωμα, γονάτισμα για το στρώσιμο κρεβατιών και τον καθαρισμό των δωματίων.
Προσωπικό ξενοδοχείου γενικών καθηκόντων	Ανεπαρκής σχεδιασμός των γραφείων, εργασία σε ηλεκτρονικό υπολογιστή σε όρθια θέση.

Σκεφτείτε	Μειώστε τον κίνδυνο	Πιθανές δράσεις πρόληψης
Τι κάνετε στην εργασία	<ul style="list-style-type: none"> Αποφύγετε επίπονες στάσεις Αποφύγετε την κάμψη των καρπών ή την έκταση στις μύτες των δακτύλων Αποφύγετε τις επαναλαμβανόμενες κινήσεις Αποφύγετε την παρατεταμένη ορθοστάσια Αποφύγετε την παρατεταμένη έκταση των χεριών Περιορίστε τον αριθμό των δίσκων που μεταφέρετε 	<ul style="list-style-type: none"> Κατά τη μεταφορά ενός δίσκου κρατάτε τους αγκώνες σας κοντά στο σώμα σας Στηρίξτε τον δίσκο τόσο στο βραχίονα όσο και στο χέρι σας Εκτελέστε τις εργασίες εναλλάξ και με τα δύο χέρια Ζητήστε βοήθεια για να μεταφέρετε τραπέζια και καρέκλες Χρησιμοποιήστε υποπόδιο ενώ μαγειρεύετε και πλένετε τα πιάτα Φοράτε ειδικά παπούτσια Χρησιμοποιήστε επιφάνειες εργασίας με ρυθμιζόμενο ύψος Χρησιμοποιήστε τη σωστή τεχνική ανύψωσης Χρησιμοποιήστε σκάλα για να φτάσετε αντικείμενα που βρίσκονται σε ράφια
Τα εργαλεία που χρησιμοποιείτε	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιήστε εργαλεία που είναι σχεδιασμένα για να ικανοποιούν τις ανάγκες σας και να διευκολύνουν την εργασία σας 	<ul style="list-style-type: none"> Χρησιμοποιήστε τροχήλατα μέσα σερβιρίσματος για τη μεταφορά πιάτων Χρησιμοποιήστε εργαλεία καθαρισμού με κατάλληλες λαβές Χρησιμοποιήστε ρυθμιζόμενα ακροφύσια έκπλυσης Χρησιμοποιήστε εργονομικά σχεδιασμένα μαχαίρια τα οποία επιτρέπουν στον καρπό να παραμένει σε ευθεία θέση Χρησιμοποιήστε μηχανικά βοηθήματα για τον τεμαχισμό ή την ανάμειξη τροφών (μίξερ)
Τον χώρο εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Αλλάξτε τη διαρρύθμιση του χώρου εργασίας για να διευκολύνετε την εργασία σας Περιορίστε την κάμψη της ράχης Αποφύγετε την υπερέκταση 	<ul style="list-style-type: none"> Τοποθετήστε ένα αντικείμενο στη βάση του νεροχύτη για να φθάνετε πιο εύκολα στο νεροχύτη ενώ πλένετε τα πιάτα Αναδιαμορφώστε τους χώρους εργασίας ώστε να είναι εύκολη η πρόσβαση στις προμήθειες. Τοποθετήστε τα αντικείμενα που χρησιμοποιείτε συχνότερα σε σημείο στο οποίο έχετε εύκολη πρόσβαση
Τα ατομικά χαρακτηριστικά σας	<ul style="list-style-type: none"> Βεβαιωθείτε ότι είστε ικανοί να αντεπεξέλθετε στην εργασία Έχετε κάποια μόνιμη ή προσωρινή αναπηρία; Είστε έγκυος; 	<ul style="list-style-type: none"> Ζητήστε βοήθεια εάν νομίζετε ότι τη χρειάζεστε Χρησιμοποιήστε εξοπλισμό ανάλογα με τη σωματική σας διάπλαση Ζητήστε πρακτική εκπαίδευση ή τις κατάλληλες προσαρμογές που θα σας επιτρέψουν να εκτελέσετε την εργασία σας
Τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένη η εργασία σας	<ul style="list-style-type: none"> Μειώστε τη συσσώρευση κόπωσης ή άγχους 	<ul style="list-style-type: none"> Διαφοροποιήστε τις δραστηριότητές σας Αλλάζετε διαρκώς στάση

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΝΕΑ

Από την Ελλάδα και όλο τον κόσμο

Πώς να θρέψουμε τον κόσμο το 2050 ΟΗΕ: Ανάγκη αύξησης κατά 70% της αγροτικής παραγωγής...

Σύμφωνα με τις προβλέψεις, ο πληθυσμός της γης θα φτάνει τότε περίπου τα 9,1 δισεκατομμύρια και μόνο έτσι θα είναι εφικτό, να καλυφθούν οι ανάγκες των ανθρώπων.

Κατά τον ΟΗΕ, η μεγαλύτερη δημογραφική αύξηση έως το 2050 θα σημειωθεί από τις αναπτυσσόμενες χώρες με τη υποσαχάρια Αφρική να βρίσκεται στην κορυφή με άνοδο που αναμένεται να φτάσει το 108%. Αντίθετα, το μικρότερο ποσοστό υπολογίζεται στην ανατολική και νοτιοανατολική Ασία, γύρω στο 11%.

Ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) του ΟΗΕ, εκτιμά πως είναι αναγκαία η αύξηση κατά τουλάχιστον 70% της σημερινής γεωργικής παραγωγής μέχρι το 2050.

Αντιστοίχως, ο FAO κρίνει ότι η ετήσια παραγωγή δημητριακών θα πρέπει να αυξηθεί κατά ένα δισεκατομμύριο τόνους από 2,1 δισ. τόνους που είναι σήμερα. Η παραγωγή κρέατος θα πρέπει να αυξηθεί κατά 200 εκατομμύρια τόνους για να φτάσει τα 470 εκατομμύρια τόνους το 2050. Εξ αυτών, το 72% θα καταναλώνεται από τις αναπτυσσόμενες χώρες έναντι του 58% που καταναλώνεται σήμερα.

Σπάνια είδη υπό απειλή

Μόνο ορισμένα είδη θα μπορούν να προσαρμοστούν στις κλιματικές αλλαγές, ενώ κινδυνεύουν περισσότερο αυτά με τη μικρότερη ικανότητα ανοχής στις αλλαγές της θερμοκρασίας και τα είδη που ζουν σε μικρό ή πολύ περιορισμένο φυσικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με έκθεση του WWF, οι κλιματικές αλλαγές θέτουν σε κίνδυνο 163 σπάνια είδη φυτών και ζώων που ανακαλύφθηκαν μόλις το 2008 στην περιοχή του Μεγάλου Μεκόνγκ.

Οι συχνές ξηρασίες και οι πλημμύρες μαζί με μια άνοδο της επιφάνειας της θάλασσας εντείνουν τον κίνδυνο εξαφάνισης για τα είδη σε αυτήν την υποπεριοχή του ποταμού Μεκόνγκ, την οποία το WWF αποκαλεί «ένα από τα τελευταία βιολογικά σύνορα», μια περιοχή που εκτείνεται σε χώρες από τις οποίες διέρχεται ο ποταμός Μεκόνγκ, από το βορρά έως το νότο, από την κινεζική περιοχή Γιουνάν έως το Βιετνάμ μέσω του Λάος, της Μιανμάρ, της Καμπότζης, της Ταϊλάνδης. Σε αυτή την περιοχή, την δεκαετία 1997 - 2007 οι επιστήμονες ανακάλυψαν 1.068 νέα είδη.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΡΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε σήμερα έναν οδηγό για την ενίσχυση της διεθνούς χρηματοδότησης ώστε να βοηθηθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Με την πρωτοβουλία αυτή επιδιώκεται να μεγιστοποιηθούν οι πιθανότητες σύναψης φιλόδοξης παγκόσμιας συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα που θα πραγματοποιηθεί τον Δεκέμβριο στην Κοπεγχάγη.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες είναι πιθανόν να επιβαρυνθούν, μέχρι το 2020, με ετήσιες δαπάνες περίπου 100 δισ. ευρώ για να μετριάσουν τις οικείες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και να προσαρμοστούν στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Μεγάλο μέρος αυτής της αναγκαίας χρηματοδότησης πρέπει να προέλθει από εγχώριες πηγές και από μια διευρυμένη διεθνή αγορά ανθρακούχων εκπομπών, αλλά είναι επίσης πιθανόν να απαιτηθεί διεθνής δημόσια χρηματοδότηση ύψους 22-50 δισ. ευρώ ετησίως. Η Επιτροπή προτείνει να εξασφαλίσουν τη δημόσια αυτή χρηματοδότηση οι βιομηχανικές και οι οικονομικά πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, ανάλογα με το μερίδιο ευθύνης τους για τις εκπομπές και τη δυνατότητα καταβολής χρημάτων που έχουν. Αυτό συνεπάγεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) θα συνεισφέρει 2-15 δισ. ευρώ ετησίως μέχρι το 2020, εφόσον επιτευχθεί φιλόδοξη συμφωνία στην Κοπεγχάγη.

Οι διαπραγματεύσεις με αντικείμενο τη σύναψη παγκόσμιας συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή, η οποία θα διαδεχθεί το πρωτόκολλο του Κιότο, πρόκειται να περατωθούν στη διάσκεψη της Κοπεγχάγης για το κλίμα, που θα πραγματοποιηθεί στις 7-18 Δεκεμβρίου. Η ΕΕ ασκεί πίεση για να επιτευχθεί φιλόδοξη και συνολική συμφωνία, χάρη στην οποία η πλανητική υπερθέρμανση δεν θα φθάσει τα επικίνδυνα επίπεδα των προβλέψεων της επιστημονικής κοινότητας - περισσότερο από 2°C πάνω από την προ της βιομηχανικής εποχής θερμοκρασία.

Εκτύπωση - Ηλεκτρονική Διαμόρφωση: Ι. Βλασσόπουλος & Υιός Ο.Ε., Μενάνδρου 77, Τηλ./Fax: 210 52 32 106 - 210 52 28 844 • E-mail: vlass1@otenet.gr